

N:o 179.

Af herr **J. A. Lundgren**, i anledning af motionen n:o 141 om
ändring af 1, 2, 8, 13 och 18 §§ brännvinsförsäljnings-
förordningen.

Enär motiveringen till de af mig i motionen n:o 141 föreslagna ändringar i §§ 1, 2, 8, 13 och 18 af kungl. förordningen den 24 maj 1895 angående villkoren för försäljning af brännvin m. m. möjligen kan synas alltför kortfattad, anhålles vördsamt, att följande tillägg måtte få göras.

Beträffande först § 2 af ifrågavarande förordning torde det icke vara obekant, att bestämmelserna i denna paragraf ej sällan kringgås eller åsidosättas. Under förliden höst till exempel skedde detta i stor skala, enligt hvad personalen vid åtskilliga järnvägsstationer varit i tillfälle iakttaga. Förfarandet var, att minsta tillåtna försäljningskvantiteten brännvin, eller 250 liter, fördelats på fem stycken femtioliterskärl, hvilka alla adresserats till en och samme person. Enär denne hvarken ägde rätt till utminuterung eller utskänkning af brännvin och icke heller hade för egen del bruk för alltsamman, måste tydligen några af femtioliterskärlen varit afsedda för andra personer. På detta sätt har ett stort antal sändningar af artikeln brännvin tillställts olika personer, utan att vederbörande ansett sig kunna ingripa och hämma detta mot syftet med denna paragraf stridande tillvägagångssätt.

Att dryckenskapen härigenom i betydande mån befrämjats är uppenbart, likasom att nettovinsten på minutförsäljningen undandragits det allmänna. Om vederbörandes hållning berott på slapphet eller på ovisshet

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 60 Häft. (N:o 179.)

om utgången af anställande af åtal eller på andra skäl, låter jag vara osagdt. Men helt säkert skulle efterlefnaden af sagda paragraf i hög grad betryggas, om den bestämmelsen tillades paragrafen, att hela minsta försäljningskvantiteten, 250 liter, skall inrymmas i ett kärl.

Motionen innehåller förslag, att denna bestämmelse skulle gälla endast för artikeln brännvin; men enligt fackmans för mig sedermera uttalade mening skulle det vara vida bättre, om den gjordes gällande för alla i förordningen åsyftade spirituösa drycker. Utan att medföra någon som helst olägenhet skulle, genom sådan ändring, paragrafens efterlefnad i anseelig mån betryggas.

Med anledning häraf tillåter jag mig hemställa, huruvida icke utskottet skulle anse lämpligt att, i stället för det af mig i förutnämnda motion framställda förslaget om ändring i § 2 af ifrågakommande förordning, föreslå följande ändring i samma paragraf.

§ 2.

Vid partihandel — — — — — på försäljningsstället förtäras.
Vid partihandel får icke användas mindre än 250 liters kärl.

Vid antagandet af denna ändring i § 2 skulle någon ändring beträffande § 1 mom. 2 icke behöfva ifrågakomma.

Beträffande ändringarne i §§ 13 och 18, så ha förslagen härom tillkommit på grund af de i här åtföljande bilaga antydda förhållanden. Dessa förhållanden bestå i hufvudsak däruti, att 1:o vederbörande länsstyrelse fastslagit icke endast, enligt § 8 mom. 2, »i hvilken trakt af staden hvarje försäljningsställe finnas må», utan jämväl i hvilken byggnad en af de sedermera åt ett för ändamålet bildadt spritbolag öfverlåtna utskänkningsrättigheterna skulle förläggas, och att 2:o enskild persons, under åberopande af § 13, gjorda framställning om erhållande af särskild utskänkningsrättighet vid sidan af spritbolaget och helt och hållet oberoende af detta, blifvit af samma länsstyrelse beviljad.

I och med detsamma en rättighet på förhand fastkedjas vid viss byggnad, måste rättigheten förlora i värde till förmån för husägaren, vare sig rättigheten utbjudes på auktion eller öfverlämnas åt ett spritbolag.

Utbjudes rättigheten på auktion, enligt § 9 mom. 1, är det väl endast husägaren, som kan uppträda såsom spekulant; och då ingen annan

vågar bjuda på rättigheten, kan husägaren inropa den för en spottstyfver, hvilket innebär ekonomisk förlust för det allmänna och dito vinst för enskild person.

Öfverlämnas en dylik rättighet, tillika med alla de öfriga försäljningsrättigheterna, åt ett spritbolag, måste bolaget känna sig bundet i sin verksamhet genom det beroende, i hvilket bolaget till följe af den vid viss byggnad fjättrade rättigheten kommit till husägarens godtycke och vinningslystnad, och bolaget kan då icke, hvarken i sedligt eller ekonomiskt afseende, begagna denna rättighet på det sätt bolaget haft för afsikt att göra, och som öfverensstämmer med bolagets uppgift.

När på grund af § 13 vederbörande länsstyrelse beviljar enskild person för någon del af året en utskänkningsrättighet, som är helt och hållet fristående och oberoende af det i staden varande spritbolaget, så måste följden häraf blifva, att bolaget lider intrång i sin verksamhet, och att bolagets nettovinst minskas. Bolaget kan icke uppfylla sina åligganden att, enligt § 18 mom. 1, ordna och öfvervaka minuthandeln med och utskänknings af brännvin inom staden, när bolaget icke, såsom ju meningen är, enligt § 9 mom. 2, erhållit *all* denna försäljning i sina händer, utan enskild person tilldelats en brännvinsförsäljningsrättighet, som bolaget icke har den ringaste befattning med, och som alltså utgör ett spritbolag vid sidan af det verkliga spritbolaget, endast med den skillnad, att det förra behåller nettovinsten för egen del, medan det senare måste afstå all sin nettovinst åt det allmänna.

En dylik rättighet kan ej gärna betraktas annat än som ett särskildt privilegium (§ 6 mom. 1), som dock numera ej får inrättas.

Då emellertid såväl förläggandet af en utskänkningsrättighet till viss byggnad som upplåtandet åt enskild person af utskänkningsrättighet, att utöfvas vid sidan af befintligt spritbolag, blifvit, enligt bilagan, det förra af stadsfullmäktige och det senare af enskild person, öfverklagade i vederbörlig ordning utan att medföra åsyftadt resultat, torde häraf framgå, att de föreslagna ändringarna i §§ 13 och 18 äro af behovet påkallade.

Stockholm den 16 februari 1904.

Alfr. Lundgren.

(Afskrift.)

Kungl. Maj:ts nådiga resolution på de besvär, musikläraren Alfred Lundgren i underdånighet anfört öfver Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Hallands län resolution den 5 juni 1903 i fråga om tillstånd för änkan Albertina Sandberg att i Varbergs hotell under viss tid idka utskänkning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, hvarom här nedan vidare förmäles; gifven Stockholms slott den 25 september 1903.

Kungl. Maj:t har, sedan Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter vederbörandes hörande afgifvit infordradt underdånigt utlåtande samt klaganden fått inkomma med underdåniga påminnelser och underdåniga skrifter i ämnet ingifvits ej mindre af änkan Sandberg än äfven af klaganden, låtit handlingarna i detta mål sig föredragas och därvid inhämtat, bland annat:

att Kungl. Maj:ts befallningshafvande af gifven anledning genom beslut den 3 februari 1902 förordnat, att brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker finge i Varberg under en tid af tre år, räknadt från och med den 1 oktober samma år, försäljas å, bland annat, fem utskänkningsställen, af hvilka ett skulle vara förlagdt i Varbergs hotell;

att, sedan stadsfullmäktige i Varberg hos Kungl. Maj:t i underdånighet anfört besvär öfver Kungl. Maj:ts befallningshafvandes berörda beslut i hvad detsamma innefattade föreskrift därom, att en utskänkningsrättighet skulle utöfvas i Varbergs hotell, Kungl. Maj:t genom resolution den 23 maj 1902 förklarar sig icke finna skäl att göra ändring i Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut;

att Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter det fråga uppstått om öfverlåtande å bolag å all brännvinsförsäljning i staden, den 4 därpå följande juni beslutat, att samtliga medgifna försäljningsrättigheter skulle för ofvanberörda tre år upplåtas åt Varbergs spritbolag;

att änkan Sandberg såsom ägare af Varbergs hotell i en till magistraten i Varberg ingifven skrift, med förmälan att Varbergs spritbolag icke syntes hafva för afsikt att till nämnda hotell förlägga någon utskänkningsrättighet, påkallat magistratens medverkan för bringande till verkställighet af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förut omförmälda, af Kungl. Maj:t fastställda beslut, i hvad detsamma afsåge, att ett utskänkingsställe skulle vara förlagdt i Varbergs hotell;

att magistraten till Kungl. Maj:ts befallningshafvande för den åtgärd, som på Kungl. Maj:ts befallningshafvande kunde ankomma, öfverlämnat änkan Sandbergs omförmälda skrift jämte därvid fogade, bland andra handlingar, afskrifter af åtskilliga mellan änkan Sandberg och Varbergs spritbolag beträffande villkoren för utöfvande i Varbergs hotell af en utskänkningsrörelse växlade skrifter, utvisande, att enighet mellan dem i sådant afseende icke uppnåtts;

att Kungl. Maj:ts befallningshafvande i skrifvelse till magistraten den 9 oktober 1902 meddelat, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande af anförda orsaker funnit den gjorda framställningen icke kunna till någon Kungl. Maj:ts befallningshafvandes åtgärd föranleda;

att styrelsen för Varbergs spritbolag i en till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifven skrift, med åberopande, bland annat, att bolaget sökt åstadkomma uppgörelse med änkan Sandberg om förläggande till Varbergs hotell af ett utskänkningsställe på sådana villkor, som bolaget ansåge sig kunna erbjuda, men att änkan Sandberg vägrat att ingå på dessa villkor, anhållit att få till annan lokal än Varbergs hotell förlägga den utskänkningsrörelse, som varit ämnad att därstädes bedrifvas;

att Kungl. Maj:ts befallningshafvande genom utslag den 1 november 1902 af anförda orsaker funnit skäligt förklara, att bolaget, så länge öfverenskommelse mellan detsamma och änkan Sandberg icke kunde träffas, finge i norra delen af gamla staden utöfva den utskänkningsrättighet, som af bolaget eljest skolat till Varbergs hotell förläggas;

att, sedan änkan Sandberg hos Kungl. Maj:t anfört underdåniga besvär öfver Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förenämnda beslut den 9 oktober 1902 och utslag den 1 november samma år, Kungl. Maj:t genom nådig resolution den 17 april 1903, enär af handlingarna i målet

framginge, att änkan Sandberg såsom ägare af Varbergs hotell vid de med bolaget förda underhandlingar icke för utskänkingsrörelsens utövande i nämnda hotell uppställt villkor, som skäligen finge anses hafva utgjort hinder för bolaget att vare sig för egen räkning i hotellet utöfva en utskänkingsrättighet eller att till änkan Sandberg där upplåta en dylik rättighet, funnit skäligt på det sätt bifalla änkan Sandbergs underdåniga besvär, att Kungl. Maj:ts befallningshafvandes den 1 november 1902 gifna utslag upphäfdes;

att änkan Sandberg i en till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifven skrift, under åberopande af Kungl. Maj:ts förenämnda nådiga resolutioner den 23 maj 1902 och den 17 april 1903 och med bifogande af två mellan henne och styrelsen för Varbergs spritbolag växlade skrifter, utvisande, bland annat, att de fortfarande icke kunnat enas rörande villkoren för en utskänkingsrättighets förläggande till Varbergs hotell, anhållit, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande måtte meddela henne tillstånd att i hotellfastighetens insynade lokaler idka brännvinsutskänkning från och med den 1 juni 1903 till och med den 31 mars 1904 äfvensom medgifva, att utskänkningen därstädes finge äga rum under viss i skriften närmare angifven tid å dagen;

att Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter inhämtande af yttranden från stadsfullmäktige i Varberg samt magistraten därstädes, genom nu öfverklagade resolutionen på det sätt bifallit den gjorda ansökningen, att änkan Sandberg på grund af 13 § 1 mom. i kungl. förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 24 maj 1895 förklarades berättigad att tills vidare under tiden från och med den 6 juni till och med den 30 september 1903 i Varbergs hotell idka utskänkning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, hvilken utskänkning finge utöfver den tid, som därför vore i lag bestämd, pågå å söcken-dagar, hvilka ej föreginge sön- eller helgdagar, emellan klockan tio och elfva eftermiddagen äfvensom å sön- och helgdagar emellan klockan två och elfva eftermiddagen, dock icke under den tid, då gudstjänst hölles i stadens kyrka;

att klaganden i de underdåniga besvären yrkat upphäfvande af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes öfverklagade resolution;

samt att änkan Sandberg i den af henne öfver de underdåniga besvären afgifna förklaring framställt invändning mot klagandens behörighet att i målet föra talan.

Detta med hvad mera handlingarna innehålla har Kungl. Maj:t tagit i öfvervägande och finner icke skäl att å de underdåniga besvären fästa afseende.

Hvilket vederbörande till underdånig efter rättelse länder.

(Sigill.)

Under Hans Maj:ts
Vår allernådigste Konungs och Herres frånvaro
Dess tillförordnade regering:

Hjalmar Westring.

Joh. O. Ramstedt.

Ernst Meyer.

Otto Virgin.

Gustaf Munthe.

Resolution på underdåniga besvär af musikläraren A. Lundgren i fråga om en änkan Albertina Sandberg såsom ägare af Varbergs hotell meddelad brännvinsutskänkningsrättighet.

Rätt afskrifvet intyga:

J. V. Uppgren.

G. W. Lindahl.
